

(ДЕЛОВИ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА СРБИЈУ)

Закључци Лондонске конференције

По наређењу своје владе, маркиз Империали, амбасадор Његовог Величанства краља Италије, има част да саопшти веома поштованом Сир Е. Греу-у, главном државном секретару Његовог Британског Величанства за иностране послове, и њиховим екселенцијама г. Павлу Цамбон-у, амбасадору француске републике и г. грофу де Бенцкендорфф-у, амбасадору Његовог Величанства цара свих Руса, следећи

МЕМОРАНДУМ

- - - - -

Члан 5.

Италија ће добити и провинцију Далмацију у њеним садашњим границама, обухватајући на северу Лисарицу и Трибањ, а на југу до једне линије, која почиње на обали рта Планка и која се протеже на исток пратећи врхове, које стварају разводе на начин, да ће на италијанској територији остати све долине и водене жиле, које силазе према Шибенику, као што су Чикола, Крка и Бутишњица и њихове притоке. Италија ће, такође, добити острва, која се налазе на северу и на западу Далмације почев од острва Премуде, Силбе, Олиба, Шкрде, Маун, Паг и Вир на северу, до Мљета на југу, обухватајући острва Св. Андрија, Бишево, Вис, Хвар, Торкул, Корчула, Кациол и Ластово, са суседним гребенима и острвцима, затим Палагруж, изузев острва Велики и Мали Дрвеник, Чиово, Шолта и Брач.

Неутрализовано ће бити:

1. - Цела обала од рта Планка на северу до јужне обале полуострва Пељешац на југу тако да се обухвати ђело полуострво;
2. - део обале, који почиње на северу на једној тачки удаљеној 10 километара јужно од Цавтата, па се затим простире према југу све до реке Војуше тако да обухвата залив и луке Котор, Бар, Улцињ, Св. Иван Медовански, Драч, не кршећи права које има Црна Гора на основу изјава које су велике Силе измениле априла и маја 1909; ова права се односе само на садашњу територију Црне Горе и неће важити за оне земље и луке које ће јој тек бити додељене; према томе, ниједан део обале, коју данас има Црна Гора, неће бити неутрализован; на снази ће остати ограничења која се односе на луку Бар на која је пристала Црна Гора 1909;
3. - и на крају сва острва која нису додељена Италији.

Примедба

Четири велике Силе савезнице доделиће Хрватској, Србији и Црној Гори следеће територије:

На горњем Јадрану читаву обалу од Волоског на граници Истре до северне обале

Далмације, обухватајући садашњу угарску обалу и хрватско приморје, са луком Ријека и малим лукама Нови и Карлобаг, као и острва Крк, Првић, Гргур, Голи и Раб. На јужном Јадрану, у области за коју су заинтересоване Србија и Црна Гора, цела обала од рта Планка до реке Дрим, са важним лукама Сплит, Дубровник, Котор, Бар, Улцињ и Св. Иван Медовански, и са острвима Велики Дрвеник, Мали Дрвеник, Чиово, Шолта, Брач, Јакљан и Колочеп. Лука Драч остаће независној муслиманској држави Албанији.

- - - - -

Члан 7.

Ако Италија добије Триент и Истру по члану 4, Далмацију и Јадранска острва у границама одређеним у цл. 5. и залив Валона (члан 6), и ако се централни део Албаније сачува за стварање мале неутрализоване аутономне државе, она се неће противити да се северни и јужни део Албаније - уколико то желе Француска, Велика Британија и Русија - разделе између Црне Горе, Србије и Грчке. Обала од јужне границе италијанског имања Валона па до рта Стулос биће неутрализована.

Италији ће бити наложено да заступа Албанију у њеним односима са иностранством. Италија се сагласила са тим да се у сваком случају на истоку Албаније остави довољно велика територија са циљем да се осигура заједничка граница Грчкој и Србији на западу Охридског језера.

- - - - -

Члан 16.

Овај договор држаче се у тајности. Једино ће пристајање Италије на декларацију од 5. септембра 1914. бити објављено одмах после објаве рата од стране Италије или против ње.

Упознавши се са овим Меморандумом представници Француске, Велике Британије и Русије, овлашћени за то, закључили су са представником Италије, који је такође овлашћен од своје владе, следећи Уговор.

Француска, Велика Британија и Русија изјављују своју сагласност с Меморандумом који је предложила италијанска влада.

Позивајући се на чланове 1, 2 и 3 Меморандума, који предвиђају војну сарадњу четири велике Силе на копну и мору, Италија изјављује да ће ући у рат што пре је могуће и то у року који неће бити дужи од месец дана од потписа ове изјаве. У потврду чега су овлашћени представници ставили своје потписе и оверили га својим печатима.

Сачињено у Лондону, у четвороструком оригиналу, 26. априла 1915.

Sir Edward Grey
Cambon
Marchese Imperiali
Graf Benckendorff

Извор: М. Марјановић, Лондонски уговор из 1915. Прилог повијести борбе за Јадран 1914-1917, Загреб, 1960, стр. 145-149.

Напомена. - Овим Уговором Италија се коначно определила за силе Антанте, јер су оне више нудиле од њених савезника из Тројног савеза (Аустро-Угарске и Немачке) и ступила у светски рат. Италијанска влада је претходно објавила Декларацију о неутралности (3. августа 1914) и почела тајне преговоре са силама Антанте а упоредо и са савезницама Тројног савеза. Четвртог априла 1915. италијански амбасадор у Бечу уручио је грофу Бертхолду Декларацију о изласку Италије из Тројног савеза, а 23. маја објавила рат Аустро-Угарској, док је наредног дана прекинула дипломатске односе са Немачком да би рат између њих почео 28. августа 1916. Италија је после рата обилно користила тајни Лондонски уговор и Британију и Француску да би повећавала своје претензије према југословенским територијама кроз велику дипломатску борбу за решење тзв. јадранског питања. (Проф. Момир Стојковић, "Балкански уговорни односи 1876-1996.")